

Krešimira u Zagrebu (1937), te više stambenih zgrada. U suradnji s uspjehom sudjeluje na mnogim natjecanjima.

T. Pl.

KLAJČ, Nada, povjesničarka (Zagreb, 21. VII. 1920 – 2. VIII. 1988). Filozofski fakultet završila u Zagrebu, gdje je djelovala kao red. profesor hrv. povijesti srednjega vijeka. U povijest umjetnosti uključila se suprotstavljanjem tezi (A. Horvat) da su praški Parleri izradili gotički južni portal crkve Sv. Marka u Zagrebu poč. XV. st. Analizirajući pov. izvore, portal cijeni radom njem. Parlera treće četvrtine XIV. st.

BIBL.: *Johannes lapeida parlerius ecclesie sancti Marci*, Peristil, 1979, 22.

R.

KLAJČ, Smiljan, pejzažni arhitekt (Zagreb, 11. IX. 1912 – 6. V. 1989). Diplomirao u Zagrebu (1936) te na Visokoj školi za pejzažnu i vrtnu arhitekturu u Berlinu 1940. Ravnatelj je gradskih parkova u Zagrebu (1940–46), Sarajevu (1946–50) a od 1950. voditelj odsjeka za vrtnu arhitekturu Urbanističkoga zavoda u Sarajevu. U svojim projektima oblikuje prostore i volumene služeći se autohtonom biljnim materijalom, kreirajući parkovne površine osebujna sklada. Uređuje parkove uz Ali-pašinu džamiju, u Ul. Đure Đakovića, pokraj zgrade Narodne skupštine i Izvršnoga vijeća te Park cara Dušana i Veliki park u Sarajevu. Izradio je više od 150 projekata i studija za perivoje, nasade, igrališta i rekreativne centre, od kojih su važniji oni za regulaciju pejzaža Ilidža–Vrelo Bosne (1957), rekreativnoga područja Trebevića (1965), naselja Grbavice i Parka velikana u Sarajevu, za uređenje kazališnoga trga i gradskoga parka u Mostaru, kazališnoga trga u Splitu, dječjega igrališta na Trešnjevci i perivoja na Pantovčaku u Zagrebu. Sudjelovao je na natjecanju za obnovu parka Maksimira u Zagrebu (I. nagrada, 1952).

J. M. M.

KLAJČ, Šimo, kipar (Stari Perkovci kraj Đakova, 26. X. 1929). Diplomirao je na Akademiji u Zagrebu 1960. Radi komornu i monumentalnu skulpturu u različitim materijalima, pročišćenih i simboličnih oblika (*Majčin zagrljaj*, 1965; *Zreli plodovi*, 1969; *Čežnja*, 1970). Autor je spomen-obilježja II. svj. r. u Zagrebu, Splitu, Bjelovaru, Zrenjaninu, Samoboru, Petrinji i Crikvenici. Samostalno je izlagao u Zagrebu (1963, 1974, 1980, 1985, 1988, 1990), Đakovu (1969), Lenjingradu (1972), Samoboru (1975) i Opatiji (1977). Bavi se crtežom i medaljerstvom.

LIT.: *J. Baldani*, Šimo Klajč, Zagreb 1974.

Ž. Sa.

KLANJEC, naselje u Zagorju blizu Sutle. Župna crkva Sv. Marije s dvjema bočnim kapelama smještena je uz trokrilni franjevački samostan, koji su u XVII. st. osnovali ban Sigismund i Nikola Erdődy (njihov je grb nad ulazom u samostan). U crkvi su i intarzirane klupe iz 1774, barokni oltari, posude, ormar, slike i biblioteka sa starim knjigama. U kripti crkve je kositreni sarkofag E. Erdődyja koji počiva na orlovima i rogatim ležecim jelenima, jedinstven spomenik iz baroknoga doba. Na trgu spomenik A. Mihanoviću, pjesniku hrvatske himne, djelo je R. Frangeša. U Klanjcu djeluje Galerija Antuna Augustinčića. Nedaleko od naselja podignuo je Toma Erdődy *Nove Dvore* (1603).

LIT.: *A. Horvat*, Pregled spomenika kulture s područja općine Klanjec, Kaj, 1979, 3. – *Ista*, O metalnim sarkofagima u Klanjcu, Peristil, 1982, 25 – *D. Baričević*, Nekoliko značajnih kiparskih djela 18. stoljeća u Klanjcu, Anali Galerije Antuna Augustinčića, 1982, 2. A. Ht.

KLAPČIĆ, Radan, dubrovački graditelj (XV. st.). Zidao je 1444. ljetnikovac dubrovačkoga nadbiskupa, 1448. kuću Šišku Đurđeviću, 1449. ljetni-

Đ. KIVEROV, J. KORKA i Đ. KREKIĆ, Radnički dom u Zagrebu

KLANJEC, Galerija Antuna Augustinčića

kovac Nikoli Kabužiću. God. 1452. srušio je staru crkvu Domino (Svih svetih) i sazidao novu, trobrodnu, s križnim svodovima.

LIT.: *C. Fisković*, Naši graditelji i kipari XV i XVI st. u Dubrovniku, Zagreb 1947, str. 55–56, 78, 94.

KLARICA, Josip, fotograf (Beograd, 18. VI. 1946). Završio Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu 1966. Diplomirao na Filmskoj akademiji u Pragu 1974, gdje se potom i usavršavao 1975–77. Starim fotografskim tehnikama (camera obscura) snima portrete, pejzaže i mrtve prirode magičnih i nadrealnih ugođaja (*Vojvođanski salaš*, *Klanje svinja*, *Sajam*, *Mrtva priroda*). Samostalno izlagao u Zagrebu, Dubrovniku, Varaždinu, te Beogradu i Londonu.

LIT.: *M. Peić*, Josip Klarica (katalog), Beograd 1979. – *A. Fárová*, Opsesija žrtvom fotografa Josipa Klarice (katalog), Zagreb 1980. – *D. Matičević*, Josip Klarica (katalog), Zagreb 1991.

Ž. Sa.

KLARIĆ, Mate, arheolog i povjesničar (Skradin, 29. IX. 1885 – Zagreb, 23. VII. 1961). God. 1929–32. upravitelj Muzeja starohrvatskih spomenika u Kninu. Iskapao u Kuli Atlagića, Korlatu, Šopotu kraj Benkovca (zadužbina hrv. kneza Branimira iz 879. s natpisom na kojemu se prvi put spominje hrv. ime i ime kneza Branimira), Bilicama (starokršć. crkvice iz VI. st.) i dr.

BIBL.: *Važan neopaženi natpis iz hrvatske prošlosti na nadvratniku crkve Bl. Gospe u Tuklji*, VJHAD, 1928–29; *Obrovac sredovječnih isprava (od X–XIV vijeka)*, ibid., 1935; *Pitanje darovnice hrvatskog bana Stjepana iz 1042. god. i njezina sudbina*, Dalmatinski Hrvat, 1937, 1–2.

F. Bk.

KLASICIZAM, stil u arhitekturi i lik. umjetnostima Europe koji traje otprilike od 1760. do 1830. Ideal mu je umjetnost klas. Grčke i Rima, a glavno načelo mirnoća i strogoća oblika i jednostavnost. Nastao je kao reakcija na dinamičnost baroka i osobito rokoka, kao izdanak racionalizma i posljedak tada novih otkrića ant. umj. spomenika (Pompeji). Nosioci ideje klasicizma bili su u prvom redu arheolozi i povjesničari umjetnosti J. J. Winckelmann (»Misli o povodu za grčkim djelima u slikarstvu i kiparstvu«, 1755) i A. Cl. Ph. Caylus (»Zbirka egipatskih, etrušćanskih, grčkih, rimskih i galskih starina«), pa se umjetnost klasicizma ne veže na djela ant. umjetnosti neposredno, već preko estetičkih zasada. Traženje ant. ideala jasnoće, strogosti raščlanjivanja i monumentalnosti očituje se u arhitekturi primjenom točnih mjera za pojedine arhit. dijelove i njihove međusobne odnose, te upotrebom stupova, profilacije i ant. ornamenata. Slikarstvo karakteriziraju ant. teme, precizan crtež, plastičnost likova, jasna kompozicija i suzdržane boje, a skulpturu mirnoća stava, jednostavnost obrisa i modelacije. U vrtnoj arhitekturi prirodni, pejzažni (engleski) park postaje dominantan u čitavoj Europi. Prolazeći kroz etape svojega razvitka, u kojemu su često pomodno dominirali rim. i etrušćanski, grč. i renesansni motivi, k. se u početku isprepliće s barokom, dok se na kraju razdoblja stapa s romantizmom.